

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET RÅÖN I LJUNGBY KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BESKRIVNINGSDDEL Sid.

1. SYFTET MED RESERVATET	2
2. ADMINISTRATIVA DATA	3
3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING	4
4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN	6
4.1 Biologiska värden	
4.2 Kulturhistoriska värden	
4.3 Turism och friluftsliv	
5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION	7

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN	8
7. TOMTMARK OCH BYGGNADER	15
8. JAKT	15
9. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR	15
10. UTMÄRKNING	16
11. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	16
11.1 Uppföljning av skötselåtgärder	
11.2 Uppföljning av bevarandemål	
11.3 Dokumentation och uppföljning	
12. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSEL- ÅTGÄRDER	18
13. REVIDERING AV SKÖTSELPLAN	18
14. ANSVAR FÖR SKÖTSEL, DOKUMENTATION OCH UPP- FÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER, BEVARANDEMÅL OCH GYNNSAMT TILLSTÅND	18

BILAGOR

- a. Skötselplanekarta
- b. Artlista
- c. Geometrisk karta från 1757
- d. Fornlämningskarta

Figur 1. Gammal bokskog med rikt inslag av död ved inom områdets centrala delar, skötselområde 1.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED RESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla naturvärdena i bokskogar, lövblandskogar samt i västra delen naturskogsartade barrblandskogar. Strukturer som död ved och gamla ädellövträd ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha ett gynnsamt tillstånd. Huvuddelen av området ska på lång sikt utvecklas mot ett naturlandskap av bokdominerad skog, präglad av naturlig dynamik.

Vetenskapliga undersökningar ska kunna bedrivas i reservatet med hänsyn tagen till områdets skyddsvärda biotoper och arter.

Allmänhetens möjligheter till rekreation i ett naturskönt område ska främjas i den utsträckning det är förenligt med kravet på ostördhet i reservatet. Dessutom ska viktiga kulturhistoriska spår i området bevaras.

2. ADMINISTRATIVA DATA

Namn: Råön

Objekt nr: 07-1408

Län: Kronobergs län

Kommun: Ljungby

Församling: Angelstad

Läge: cirka 12 km VNV om Ljungby i östra delen av sjön Bolmen

Gränser: Se bilaga 3, gränsbeskrivning

Areal: Land: 28 ha Vatten: 0 ha

Fastigheter: Bolmstad 2:46

Markägare: Enskilt ägd

Servitut: Inga

Förvaltare: Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg Östra

Ekonomisk karta: 5D 1e, 5D 1f

Naturgeografisk region: 11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida

Riksobjekt nr: Friluftsliv FG1 (Bolmen)

Tabell 1. Prioriterade bevarandevärden

Markslag	Skogsmark
Naturtyp	Bokskog, lövblandskog, barrnaturskog
Strukturer	Död ved, gamla ädellövträd
Arter	Rödlistade lavar och mossor
Friluftsliv	Natur- och kulturupplevelser

Tabell 2. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden och enligt bevarandemålen *(skogstyperna enligt SNV's KNAS-naturtyper i rapport 5282)*

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Granskog	6	
Lövblandad barrskog	5,1	7,2
Triviallövskog	3,2	2,0
Ädellövskog	7	18,8
Hygge	6,7	
SUMMA	28	28
Produktiv skogsmark	28	28

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Namnet Råön, eller Rået som ön också kallas, härstammar från ordet rå i betydelsen rådjur och härrör sig från det tidigare så rika djurlivet på ön.

Ön tillhörde i gamla tider säteriet Bolmstad. 1907 förvärvade Strömsnäsbruks aktiebolag ön. Ön har där efter ägts av Skogsägarnas Industriaktiebolag, Domänverket, Vida Träindustrier AB och Kvistgran AB, men är sedan 2004 åter i privat ägo.

Inom området finns två kända fornlämningar som visar på äldre tiders läge för boplatser och äldre markanvändning. Dessa består av en stenåldersboplatz och ett större röjningsröseområde.

Den äldsta lantmäterikartan över Råön är från 1757 och visar att det tidigare funnits stora bokskogar på ön, men idag återstår endast fragment av dessa. Enligt kartan (bilaga c) ingår reservatsmarken i torpet Stora Råets inhägnade gärde medan huvuddelen av ön i övrigt anges som skogbevuxna utägor. Av beskrivningen framgår att utägorna var med *"tät och stor Bokeskog bevuxen, hvilken så fredas at denna ö kan kallas en härlighet"*. Torpet Stora Rået låg strax söder om reservatsgränsen och den mark som ingår i reservatet är markerad som äng med beskrivningen *"ängvallen är nog bärande både af starr och*

hårdvallsgräs, men hindras mycket af Bok-, Ek- och bierkskog". Storskifteskartan från 1812 ger samma bild av markerna.

Under 1800-talet var bärplockningen på Råön mycket betydelsefull. Det fanns då på ön gott om lingon, blåbär och hjortron. Lingonplockningen var dock viktigast och ibland arrenderas till och med denna skörd bort.

Under 1800-talets mitt var också jakten på Råön mycket viktig. Av Hyltén Cavalliusföreningens årsbok 1933 framgår att Råön under 1860-talet var ett verkligt eldorado för jägare. Råön ansågs vara den småländska ö, som jämte Ven, var det villebrådsrikaste reviret i hela Sverige. Av litteraturen framgår bl.a. att Råön hyste en harstam på ca 400 exemplar när den var som starkast.

Under senare delen av 1800-talet sänktes sjön Bolmen för att vinna ny åkermark och ett par meter över nuvarande vattenytan syns de äldre strandhaken. Nedanför dessa växer idag en strandskog av klibbal, björk och gran.

Under 1900-talet har ett storskaligt skogsbruk satt sin prägel på Råön och bokskogen har gått starkt tillbaka medan granskogen har gynnats. Öns största och äldsta bokskog finns idag i den centrala delen av reservatet och väster om denna finns en olikåldrig naturskog dominerad av gran där plockhuggningar skett, men inga mera storskaliga skogsbruksåtgärder. Dessa delar har en naturskogsartad prägel med en hel del äldre högstubbar och lågor av löv och gran.

I södra delen av reservatet ingår ett granplanterat hygge och i den östra delen finns ett hygge med överståndare av bok, ek och björk. Hyggerna har banat väg för en hel del stormfällningar av bok och gran i reservatet under januaristormen 2005.

Markvegetationen i området är artfattig och typisk för skogar på urbergsmoräner och med kruståtel och blåbär som framträdande arter. Några tydliga rester av den ängsflora som förmodligen fanns här under torptiden finns inte kvar i området.

I anslutning till hyggena i de södra och östra delarna av området finns en hel del körskadorna efter de avverkningar som gjordes innan området blev naturreservat.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1 Biologiska värden

De största naturvärdena är idag knutna till den gamla bokskogen i reservatets centrala del och som har en rik flora av trädlevande mossor och lavar. Exempel på rödlistade arter som växer på gammelbokarnas stammar är savlundlav, liten blekspik, bokvårtlav och bokfjädermossa. Även övriga mindre bokskogar som ingår i reservatet har en värdefull lav- och mossflora. Det rika inslaget av död ved skapar gynnsamma förhållanden för vedlevande svampar, insekter m.m.

Biologiska värden finns också i de grandominerade naturskogarna i reservatets västra del och i de olikåldriga strandskogarna utmed hela reservatets strandlinje. I dessa delar finns ett inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier och äldre senvuxna träd som gynnar ett rikt växt- och djurliv.

I takt med att bokskogens areal och inslaget av gamla träd och död ved ökar samt att lövskogarna växer i höjden på hyggena i söder och öster, som skydd mot negativa kanteffekter, kommer områdets naturvärden att öka ytterligare.

4.2 Kulturhistoriska värden

Av tidigare markanvändning från historisk och förhistorisk tid finns inga påtagliga, direkta spår kvar.

Ett större röjningsröseområde sträcker sig emellertid genom de centrala delarna av reservatet och vidare söderut. Här finns en mångfald av mindre rösen, vanligen ca 5 meter i diameter och ca 0,3 meter höga. Dessa lämningar är spår efter odling som antas ha förekommit under de förhistoriska perioderna brons- och järnålder, i vissa fall även medeltiden. Området är registrerat som fornlämning (Raä 169).

Vid Grönudden finns en stenåldersboplats (Raä 170) där ett tiotal flintavslag från tillverkning av verktyg eller vapen har påträffats.

Karta över fornlämningarna redovisas i bilaga d.

De skötselåtgärder som föreslås i skötselplanen utgör inget hot mot de kulturhistoriska värdena i området.

4.3 Turism och friluftsliv

Området ingår i ett större område av riksintresse för friluftslivet, men denna del av Råön tillhör inte de för friluftslivet mest värdefulla delarna av Bolmen. Den historiska litteraturen vittnar om att många scouter genom tiderna har haft sina läger på ön, de första redan på 1920-talet. De största värdena för friluftslivet i reservatet är knutna till den lätt tillgängliga anläggningsplatsen för kanoter och båtar vid Grönudden samt stigen som går härifrån och vidare över ön till västra stranden. I reservatet går stigen vackert genom den gamla bokskogen och området med fornåkrar.

Övriga delar av reservatet är mer svårtillgängliga med blöta partier och omkullfallna träd.

5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION

Fornminnesinventeringen 2000, Riksantikvarieämbetet.

Från Sunnerbo och Skåne. Den gamle jägmästarens minnen, Carl von Schönberg 1935.

Hyltén Cavalliusföreningens årsbok 1933.

Kronobergs Natur, Naturvårdsprogram, Länsstyrelsen i Kronobergs län 1989.

Nyckelbiotopsinventering. Skogsvårdsstyrelsen (ej publ.)

Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige, Ulf Arup
m.fl. 1997.

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN

Hela området är indelat i 7 skötselområden (i vissa fall med tillhörande delområden), ~~som redovisas och betecknas i denna beskrivning~~ vilka utgår från den markanvändning eller skötsel som ska genomföras, se skötselplanekartan (bilaga a).

Generella riktlinjer och åtgärder

Överbrygga generationsglapp för gamla bokar

Gamla bokar är det mest värdefulla substratet för rödlistade arter i området och risken för ett framtida generationsglapp med alltför få gamla bokar är stor. Orsaken är brist på medelålders bokar i kombination med ett för tidigt avdöende av äldre bokar genom kanteffekter och stormfällningar. För att så långt det är möjligt överbrygga ett befarat generationsglapp bör alla äldre och medelålders bokar hållas fria från uppväxande ungskog inom drygt kronans radie (brunnsröjningar) för att kunna uppnå maximal ålder och för att gynna den värdefulla epifytfloran.

Om det behövs för att gynna rödlistade vedlevande insekter och vedsvampar får erforderliga mängder grov bokved flyttas från lämpliga områden utanför reservatet till lämpliga platser i reservatet.

Dessutom ska unga bokar gynnas vid röjningar och gallringar i yngre lövskogar. Föryngringen av bok är svag i större delen av området för närvarande, men ett ökat ljusinsläpp i kombination med en kraftigt ökad volym död ved (som aktiverar markprocesserna vid nedbrytning) kommer sannolikt att stimulera den naturliga föryngringen framöver. Dessutom verkar viltbetet på lövplantor vara lågt för närvarande, vilket också underlättar bokens föryngring.

Om bokföryngringen fortfarande är svag om 5-10 år bör plantering av bok eller sådd av bokollon ske under en skärm av självföryngrad björk. En från naturvårdssynpunkt godtagbar föryngring innebär betydligt färre plantor per hektar jämförbart med bokföryngring för skogsproduktion. Boken bör dock vara väl spridd i ungskogarna av björk och andra lövträd. Om behov finns kan en försiktig manuell fläckmarkberedning ske för att underlätta plantering av bok eller groning av bokollon.

Skötsel av ungskogar

I de täta ungskogarna på hyggen och i stormluckor, röjs all gran bort snarast möjligt. Björken röjs och gallras under de närmaste 20-30 åren med syftet att få stormfasta skärmar som är gynnsamma för boken att föryngra sig i. Inslaget av bok, ek, rönn och andra lövträd gynnas.

Om ca 30 år bör det finnas ett stort inslag av yngre bok och ek i huvuddelen av björkskärmarna (skötselområde 2b, 3, 4 och delar av 5) och skötseln inriktas därefter på att röja brunnar kring befintliga äldre och uppväxande ädellövträd medan björk och andra lövträd lämnas kvar mellan dessa. När ädellövträden vuxit upp så att det inte längre finns behov av brunnsröjningar lämnas dessa skogar för fri utveckling som ädellövrika lövskogar, med bortröjning av självföryngrad gran som enda skötselåtgärd. Kvarstående björkar och andra lövträd från föryngrings-skärmarna lämnas kvar att växa in i beståndet.

Övrigt

Avverkning och röjning bör utföras under perioden 15 juli till 14 april för att inte störa häckande fåglar.

Avverkningar ska ske på ett sådant sätt att inga skador tillfogas fornlämningar som är skyddade enligt kulturminneslagen (KML) och att inga markskador uppstår. Döda träd på fornlämningarna får avverkas.

All död ved lämnas kvar på plats och den rikliga förekomsten av lågor kan på sikt tillföra stora naturvärden om de inte huggs upp. Även ris och avverkningsrester lämnas kvar för att gynna föryngringen av bok och ek samt biologisk mångfald. Ris och av-

verkningsrester på fornlämningar får flyttas till annan plats inom reservatet liksom död ved som hindrar framkomligheten på stig eller annan anordning för friluftslivet.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Stigen genom området ska hållas öppen. Träd som hänger över stigen eller andra anordningar och riskerar att falla över dessa får avverkas.

Skötselområde 1: Gammal bokskog (3,9 ha)

Beskrivning: Gammal bokskog med ett rikt inslag av död ved (lågor, högstubbar m.m.). På äldre bokar finns ett flertal rödlistade mossor och lavar, exempelvis bokvårtlav, bokkantlav, lunglav, liten blekspik och bokfjädermossa. Gran har röjts bort och bokföryngringen är ännu sparsam. I ljusluckor finns en del bokföryngring, som sannolikt kommer att öka i takt med att de gamla bokarna dör av och beståndets luckighet ökar. Östra delen är utglesad av stormfällningar.

Bevarandemål: Bokdominerad naturskog utan inslag av gran. Inslaget av gamla bokar och död ved ska vara stort. Boken, som är det biologiskt viktigaste trädslaget, ska utgöra minst 70 procent av virkesförrådet men även andra naturligt förekommande lövträd som ek och björk bör ingå.

Skötselåtgärder: Röja bort gran vid behov. Röja brunnar kring äldre bokar vid behov.

Skötselområde 2a-b: Äldre bokskog och hygge med överståndare av löv (1,9 ha)

Beskrivning: Äldre bokskog i söder (2a), som är kraftigt utglesad av stormen 2005 och nu har talrika boklågor. Norra delen (2b) är ett hygge med överståndare av bok och björk (varav en del blåst ner 2005) och med en tät ungskog av gran (planterad) och björk under.

Bevarandemål: Bokdominerad naturskog utan inslag av gran. Inslaget av gamla bokar och död ved ska vara stort. Boken, som är det biologiskt viktigaste trädslaget, ska utgöra minst 70 procent av virkesförrådet, men även andra naturligt förekommande lövträd som ek, rönn, asp och björk ska ingå.

Skötselåtgärder: Röja bort all ung gran snarast och därefter vid behov. Röja brunnar kring äldre bokar vid behov. Röja och gallra täta ungskogar med syftet att få en stormfast björkskärm som är lämplig för naturlig bokföryngring samt för att gynna befintliga bokar och ekar. Om den spontana föryngringen av bok uteblir eller blir mycket svag görs plantering eller sådd av bok under skärmen. Eventuell föryngring ska ske med ollon från beståndet. För att underlätta föryngring får vid behov en försiktig manuell fläckmarkberedning ske. Maskin får användas endast om ingreppet kan ske med samma försiktighet.

Skötselområde 3: Hygge med ungskog (3,3 ha)

Beskrivning: Hygge med en tät ungskog av planterad gran och självföryngrad björk samt enstaka överståndare av ek, bok och björk. I ungskogen ingår även en del rönn, brakved, ek, bok m.m. samt luckor med hallon och kruståtel.

Bevarandemål: På kort sikt är målet att få en stormfast skärm av björk och andra lövträd, som är lämplig för föryngring av bok, i luckor även av ek, samt att få igång en föryngring av bok och ek.

På lång sikt är målet en lövnaturskog utan inslag av gran där bok och ek utgör minst 70 procent av virkesförrådet, med boken som dominerande trädslag. Även andra naturligt förekommande lövträd som rönn, asp och björk ska ingå. Inslaget av gamla ädellövträd och död ved ska vara stort.

Skötselåtgärder: Röja bort all ung gran snarast och därefter vid behov. Röja brunnar kring äldre bokar och ekar vid behov. Röja och gallra täta ungskogar med syftet att få en stormfast björkskärm, med inslag av andra lövträd, som är lämplig för bokföryngring samt för att gynna befintliga bokar och ekar. I

de delar där den spontana föryngringen av bok och ek bedöms som alltför svag görs plantering eller sådd av dessa trädslag. Eventuell föryngring ska ske med ollon från beståndet. För att underlätta föryngring får vid behov en försiktig manuell fläckmarkberedning ske. Maskin får användas endast om ingreppet kan ske med samma försiktighet.

Skötselområde 4: Hygge med överståndare av löv (6,3 ha)

Beskrivning: Hygge med talrika överståndare av bok, ek och andra lövträd i vissa delar samt en relativt tät ungskog av björk, och bitvis även gran. I ungskogen ingår även bok, ek och rönn. I den sydvästra delen finns en rik epifytflora på äldre överståndare av bok, med bland annat lunglav och bokvårtlav. Mindre partier med sluten bokskog ingår i öster och i den nordöstra delen finns 7-8 äldre solitära ekar.

Bevarandemål: På kort sikt är målet dels att bevara och gynna äldre överståndare av ek, bok m.m. och deras rika epifytflora, dels att få en stormfast skärm av björk och andra lövträd, som är lämplig för föryngring av bok och i luckor även av ek, samt att få igång en föryngring av bok och ek.

På lång sikt är målet en lövnaturskog utan inslag av gran där bok och ek utgör minst 70 procent av virkesförrådet, med boken som dominerande trädslag. Även andra naturligt förekommande lövträd som rönn, asp och björk bör ingå. Inslaget av gamla ädellövträd och död ved ska vara stort. I den nordöstra delen ska finnas 5-10 gamla och friröjda solitärekar.

Skötselåtgärder: Röja brunnar kring äldre bokar och ekar vid behov. Även frihugga enstaka yngre ek och bok som på sikt kan ersätta dessa. Röja och gallra täta ungskogar med syftet att få en stormfast björk-skärm som är lämplig för bokföryngring samt för att gynna befintliga bokar och ekar. I de delar där den spontana föryngringen av bok och ek bedöms som alltför svag görs plantering eller sådd av dessa trädslag. Eventuell föryngring ska ske med ollon från beståndet. För att underlätta föryngring får vid behov en försiktig manuell fläckmarkberedning ske. Ma-

skin får användas endast om ingreppet kan ske med samma försiktighet.

Skötselområde 5a-b: Blandskog, bokskog och stormfälld granskog (3,5 ha)

Beskrivning: I norra delen finns en äldre bokskog (delområde 5b), i öster mot strandskogen finns blandskogar med bok, björk och gran och i de inre delarna dominerar stormfälld granskog, efter stormen 2005, med en del överståndare av barr och löv. I bokskogen i norr finns en rik epifytflora med den rödlistade bokfjädermossan och flera signalarter som fällmossa och platt fjädermossa.

Bevarandemål: Lövnaturskog som på sikt är utan större inslag av gran. Befintliga äldre granar ska lämnas kvar så länge det behövs för att dämpa kanteffekterna i äldre bokskogar i delområde 5b och område 1. Äldre gran med höga naturvärden som inte påtagligt konkurrerar med bok kan finnas kvar.

På lång sikt ska bok och ek utgöra minst 70 procent av virkesförrådet, med boken som dominerande trädslag. Även andra naturligt förekommande lövträd som rönn, asp och björk ska ingå. Inslaget av gamla ädellövträd och död ved ska vara stort.

Skötselåtgärder: Röja bort ung gran vid behov. Befintliga äldre granar ska lämnas kvar så länge det behövs för att dämpa kanteffekterna i äldre bokskogar i delområde 5b och område 1. När lövskogen vuxit till sig på de stormfällda delarna tas ställning till om kvarvarande äldre granar ska avverkas eller lämnas kvar som evighetsträd (ca 2025). Äldre granar som inte påtagligt konkurrerar med bokar kan lämnas kvar. Röja brunnar kring äldre bokar och ekar vid behov. Röja och gallra täta ungskogar med syftet att få en stormfast björkskärm som är lämplig för bokföryngring samt för att gynna befintliga bokar och ekar. Om den spontana föryngringen av bok bedöms som alltför svag görs plantering eller sådd av bok. Eventuell föryngring ska ske med ollon från beståndet. För att underlätta föryngring får vid behov en försiktig manuell fläckmarkberedning ske. Maskin får användas endast om ingreppet kan ske med samma försiktighet.

**Skötselområde 6a-b: Äldre grandominerad naturskog
(7,2 ha)**

Beskrivning: Olikåldrig naturskog av gran med inslag av tall, bok och björk. Äldre stormluckor med ett rikligt uppslag av ung björk och gran finns på några ställen och här finns även en hel del lågor av skilda åldrar och nedbrytningsstadier samt högstubbar av barr och löv. Dessutom finns flera luckor med fallna granar efter den senaste stormen (2005), men huvuddelen av beståndet står kvar.

I västra delen ingår mindre partier gransumpskog och här finns äldre senvuxna granar med riklig påväxt av gammelgranlav. En del plockhuggningar har gjorts i området, men inga mer storskaliga skogsbruksåtgärder. Delområde 6b har delvis kalavverkats, och här finns en ungskog med gran och björk, som om den huvudsakligen lämnas för fri utveckling kan fungera som en framtida skyddszon för bokskogen i delområde 2. Möjligen behövs en försiktig röjning/gallring för att få fram stormfasta och mer grova träd på sikt.

Bevarandemål: Naturskog med gamla träd och mycket död ved.

Skötselåtgärder: Skogen lämnas för fri utveckling och den naturliga dynamiken får styra trädslagsblandningen, med undantag för en eventuell försiktig gallring/röjning inom område 6b vid behov för att på sikt här gynna stormfasta och grövre träd.

Skötselområde 7: Strandskog (2,0 ha)

Beskrivning: Olikåldrig strandskog av klibbal, björk och gran som till större delen växer nedanför strandhaket och som visar var strandlinjen låg före sjösänkningen. Närmast sjön finns en zon med videbuskage, pors och vassar av varierande bredd.

Bevarandemål: Naturskogsartad lövstrandskog med ett rikt inslag av död ved.

Skötselåtgärder: Avverka all gran snarast och därefter granröjning vid behov.

Skötselåtgärder nr 8: Friluftsliv

Beskrivning: Vid Grönudden finns en attraktiv landstigningsplats för båtlivet och härifrån går en stig genom centrala delen av reservatet och vidare över till västsidan av Råön. I övrigt är framkomligheten i reservatet begränsad p.g.a. talrika vindfällan.

Bevarandemål: Stigen som går genom området ska hållas öppen för friluftslivet och bord och bänkar, grillplats samt informationsskylt om reservatet ska finnas vid Grönudden. Ett mindre område i anslutning till landstigningsplatsen bevaras som en ljusöppen och attraktiv rastplats (öppen hagmarkskaraktär) genom underröjning och genom att gynna solitärer av ek, björk och andra lövträd.

Skötselåtgärder: Uppsättning av informationsskylt och bord och bänkar samt anläggande av grillplats vid Grönudden. Ved till eldstaden skall tillhållas av förvaltaren. Röjning vid rastplats och frihuggning av stig vid behov.

7. TOMTMARK OCH BYGGNADER

Enligt avtal med markägaren får befintliga byggnader i reservatet stå kvar, dock får inte någon tomtmark hävdas eller anläggas i anslutning till dessa. Detta gäller den mindre stuga som finns vid Grönudden, i övrigt finns inga byggnader i reservatet.

8. JAKT

Jakten är inte reglerad i föreskrifterna.

9. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR

Under en överskådlig framtid kommer rödlistade lavar och mossor och många andra organismer att vara stressade av de drastiska kanteffekter som uppkommit i området genom de senaste årens avverkningar och

stormfällningar. Eventuella skogsbränder som uppstår bör därför släckas snarast möjligt för att undvika ytterligare stressfaktorer och att brandluckor skapas i kvarvarande uppvuxna barrskogar i skötselområde 5 och 6.

Alla träd (både löv och barr) som dör eller faller omkull p.g.a. bränder, stormar, översvämningar eller andra naturkatastrofer ska lämnas kvar och inte upp-
arbetas dels för att även döda träd (stående eller liggande) bidrar till att dämpa kanteffekterna, dels för att gynna vedlevande arter. Träd får dock vid behov flyttas. Stigar och andra anordningar hålls snarast möjligt fria från nedfallna träd och hängande träd som riskerar att falla över dessa.

10. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen ska märkas ut enligt Svensk standard (SIS 03 15 22) vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att man kan se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av reservatsförvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar.

11. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

11.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska årligen dokumentera utförda åtgärder genom att ange:

- skötselområde,
- utförd åtgärd,
- åtgärdens syfte,
- tidsåtgång och utförare,
- år och månad för åtgärdens utförande,
- fotografering.

11.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemålen. Uppföljningen ska ligga till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om gynnsamt tillstånd har uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

Följande uppföljning bör ske (listade i prioritetsordning):

- uppföljning av epifytiska mossor och lavar, främst på bok, med 10-15 års intervall. Ett urval indikatorarter för värdefulla ädellövskogar bör ingå (exempel på lämpliga arter i området är lunglav, liten blekspik, havstulpanlav, bokvårtlav, bokkantlav, bokfjädermossa och fällmossa).
- uppföljning av ett lämpligt urval av vedsvampar och vedlevande insekter (arter och lämpliga inventeringsytor tas fram efter den grundläggande inventeringen) med 10-15 års intervall.
- kontroll av förekomsten av unga plantor av bok och ek inom skötselområde 2, 3, 4 och 5 ungefär 2010 och därefter med ca 10 års mellanrum om föryngringen är så svag att det kan bli problem att uppnå bevarandemålen.
- fotodokumentation från fasta fotopunkter i samtliga skötselområden med ca 10 års intervall.
- uppföljning av mängden död ved med ca 10 års intervall.

Gynnsamt tillstånd råder inom ett reservat när de uppsatta bevarandemålen nåtts.

11.3 Dokumentation och inventeringar

För att dokumentera utgångsläget och möjliggöra uppföljning av bevarandemålen, bör en noggrann inventering av epifytiska mossor och lavar (rödlistade

arter och signalarter) på bok göras. Inventeringen bör läggas upp så att det även är möjligt att i framtiden följa upp hur dessa arter långsiktigt har påverkats av kanteffekterna från senare års avverkningar och stormfällningar. Dessutom bör en grundläggande inventering av vedlevande insekter och vedsvamp utföras.

12.SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötsel- område	Åtgärd	Tidpunkt	Prioritet 1-3,
1, 2, 3, 4, 5, 7	Röja gran	ca vart 10:e år	1
1, 2, 3, 4, 5	Röja brunnar kring äldre bokar och ekar	ca vart 10:e år	1
2b, 3, 4, 5	Röja fram björkskärm för föryng- ring av bok	ca 2007 och 2017	1
2, 3, 4, 5	Plantera/så bok	vid be- hov	2
8	Röja stig och rastplats	vid be- hov	1
8	Sätta upp informationsskylt, bord och bänkar samt anlägga grill- plats	snarast	1

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

13.REVIDERING AV SKÖTSELPLAN

En översyn av skötselplanen bör göras inom 10 år för att bedöma behovet av en revidering av planen. Revideringen berör i första hand riktlinjer och åtgärder.

14.ANSVAR FÖR SKÖTSEL, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER, BEVARANDEMÅL OCH GYNNSAMT TILLSTÅND

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för förvaltningen av naturreservat i länet. Länsstyrelsen har i reservatsbeslutet utsett Skogsstyrelsen di-

strikt Kronoberg Östra till förvaltare av reservatet i enlighet med 21 § FO (1998:1252) till miljöbalken. Förvaltaren har därmed ansvaret för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Länsstyrelsen har den operativa tillsynen i naturreservat enligt MB 26 kap. Det innebär att Länsstyrelsen ska övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Punkten B 2 i reservatsbeslutet ska tolkas så att fastighetsägaren har rätt och möjlighet att utföra de skötselåtgärder som framgår av fastställd skötselplan under förutsättning att det sker i samråd med förvaltaren. Om fastighetsägaren inte själv vill eller inte har möjlighet att utföra åtgärderna är det förvaltaren som ansvarar för att skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan utförs.

Vid skötselåtgärder där gagnvirke avverkas och virket ska tas bort ifrån området, tillfaller eventuella nettointäkter reservatsförvaltaren.

Förvaltaren ansvarar ~~dessutom~~ för dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder ~~samt uppföljning av skötsel~~~~mål~~.

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av syften, ~~kvalitets~~~~mål~~ bevarandemål och gynnsamt tillstånd.

Bilagor

- a. Skötselplanekarta
- b. Artlista
- c. Historisk karta
- d. Fornlämningskarta